

Sociální pedagog v základní škole

Rozhovor se sociální pedagožkou Mgr. Zuzanou Krnáčovou

Cirkevná základná škola sv. Jána Bosca v Lučenci

Můžete prosím představit základní školu, na které momentálně působíte?

Budova našej základnej školy bola postavená koncom 18. storočia. Išlo o účelovú stavbu, ktorá bola určená na výchovu a vzdelávanie mladej generácie. Po zoštátnení plnila funkciu základnej školy. Dňa 1. 9. 2003 bola vrátená rímskokatolíckej cirkvi a vznikla Cirkevná základná škola sv. Jána Bosca v Lučenci (ďalej jen Cirkevná ZŠ sv. Jána Bosca). O rok neskôr, počnúc 1. 9. 2004, bola v priestoroch školy otvorená aj cirkevná základná umelecká škola. Aby mohla škola naplno plniť svoje poslanie, prebehli opravy jej priestorov a neustále sa pracuje na jej modernizácii.

Školu k dnešnému dňu navštevuje 142 žiakov, ktorým je poskytované adekvátne vzdelanie. Na výchove a vzdelávaní žiakov sa aktívne podieľajú okrem učiteľov aj asistenti učiteľov, špeciálna pedagogička, výchovný poradca, kariérová poradkyňa, koordinátorky prevencie sociálno-patologických javov pre I. a II. stupeň ZŠ a sociálna pedagogička. Nízky počet žiakov školy je obrovskou výhodou z viacerých hľadísk. Žiaci sú spolu deväť rokov, čo nám umožňuje využiť silu sociálnej skupiny triedy. Na druhej strane učitelia poznajú každého jedného žiaka. Menší učiteľský zbor je na prospech kvality vzťahov medzi učiteľmi.

Škola sa pravidelne zúčastňuje na realizácii rôznych projektov a v školskom roku 2016/2017 sa zapojila do medzinárodného programu ZELENÁ ŠKOLA, do ktorého sa zapojilo 67 krajín sveta. V rámci tohto programu žiaci plnia rozmanité aktivity, ako napr. zber starých mobilov, výroba recyklorúšok, zber papiera a pod.

Jaká je náplň Vaší práce a kdo určuje její obsah?

Dohodnutým druhom práce je v mojom prípade výchovno-vzdelávacia činnosť v rámci projektu: „*Odstránenie spoločenských bariér – základ spoločného úspechu*“. Hlavnou aktivitou je zabezpečenie rovnosti príležitostí vo výchovno-vzdelávacom procese.

Vychádzajúc z náplne práce sociálneho pedagóga vykonávam odborné činnosti v rámci prevencie, intervencie a poskytovania poradenstva najmä pre deti a žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia, ohrozených sociálno-patologickými javmi alebo inak znevýhodnených detí a žiakov, ich zákonných zástupcov a pedagogických zamestnancov škôl a školských zariadení.

Som priateľ, pomocník a poradca dieťaťa v škole. Keď sa objaví problém, som jeho diagnostikom a v rámci svojich kompetencií aj terapeutom a vychovávateľom. Taktiež pôsobím ako mediátor medzi učiteľmi, rodičmi a inými odborníkmi. Zároveň je mojou úlohou predchádzať vzniku sociálno-výchovných problémov, najmä záškoláctva, agresie, šikanovania, delikvencie a syndrómu CAN.

Na začiatku školského roka vypracúvam „Plán práce sociálneho pedagóga“, ktorý konzultujem s pani riaditeľkou našej školy – Mgr. Teréziou Bahledovou, PhD., ktorej vysoká odbornosť a všeobecný rozhľad vždy obohatia moju prácu a dajú mi správny náhľad a smerovanie. V predmetnom pláne si určujem aktivity, ktoré chcem v jednotlivých mesiacoch zrealizovať, a popritom priebežne riešime rôzne situácie, ktoré prináša život v škole.

V čem spatřujete klady a zápory působení na pozici sociálního pedagoga v základní škole?

Prínos sociálneho pedagóga v školskom prostredí je nenahraditeľný. V rámci svojich činností je moje uplatnenie najmä v možnosti rýchleho vytvárania „záchranej siete“ okolo dieťaťa, a to spojením

rodiny, školy a odborných inštitúcií. Ako sociálny pedagóg na škole som priamo v centre diania a teda viem rýchlejšie zareagovať na vzniknutý problém, diagnostikovať ho a realizovať intervenciu v mnohých oblastiach života detí.

Sociálny pedagóg je tu tak pre dieťa, ako aj pre učiteľa. Práve sociálny pedagóg súborom svojich činností pomáha riešiť rôzne výchovné situácie a rovnako dokáže poskytnúť náhľad do práce učiteľa v spleťosti vzťahov v školskom prostredí.

O negatívach ja osobne nerada hovorím, omnoho radšej prichádzajúce situácie riešim, aj keď je to občas náročné. Ako príklad by som mohla uviesť, že na začiatku môjho pôsobenia na základnej škole bola profesia sociálnej pedagogičky medzi zamestnancami základnej školy málo známa. Urobila som prezentáciu na tému „Sociálny pedagóg v škole“, ktorú som odkonzultovala s úžasnou odborníčkou z Centra Pedagogicko-psychologického Poradenstva a Prevencie (CPPPaP) v Lučenci PhDr. Katarínou Majerovou Kropáčovou, PhD., ktorú si veľmi vážim a je takou mojou supervízorkou. Túto prezentáciu som následne predstavila svojim kolegom v základnej škole. Odvtedy sú moje kompetencie jasnejšie a aj spolupráca v rámci základnej školy postúpila na inú úroveň. Vedenie školy si moju prácu váži a podporuje ma.

Co se pro Vás změnilo s přijetím zákona, kde je již sociální pedagog řádně ukotven jako pedagogický pracovník?

K tejto otázke sa mi ťažko vyjadruje, pretože ako sociálna pedagogička na základnej škole pracujem pomerne krátko. Z môjho pohľadu toto ukotvenie v zákone otvorilo v prvom rade ďalšie dvere, ktoré spoločnosti umožňujú stáť bližšie pri dieťati.

V súčasnosti sú na Slovensku sociálni pedagógovia na základných, ale aj materských či iných školách zamestnávaní prevažne prostredníctvom rôznych projektov na čas určitý. Považujem to za významný krok vpred, pretože spoločenská situácia si naše pôsobenie vyžaduje.

Významne by pomohla zákonná povinnosť mať takéhoto odborného zamestnanca na školách a vyčlenenie finančných zdrojov na túto profesiu. A, samozrejme, následné vytváranie inkluzívnych tímov pozostávajúcich z odborných zamestnancov na základných, ale aj iných školách.

Můžete prosím popsat spolupráci s dalšími pracovníky školního poradenského pracoviště?

Pri mojej práci dochádza k situáciám, ktoré vyžadujú nutnosť multidisciplinárneho prístupu. Najčastejšie spolupracujem s CPPPaP v Lučenci formou konzultácií týkajúcich sa mojej práce, prebieha spolupráca v rámci realizácie preventívnych programov, o ktoré naša škola žiada. Podľa potreby pre našich žiakov realizujú psychologickú, špeciálno-pedagogickú a sociálnu diagnostiku. Spoluprácu hodnotím veľmi pozitívne a na vysokej úrovni, pretože medzi nami funguje ústretovosť a tým priamoúmerne narastá kvalita a rýchlosť pomoci žiakom.

V tomto školskom roku mám ešte jeden cieľ, ktorým je realizácia workshopu pre učiteľov v spolupráci s CPPPaP v Lučenci. Pretože práve učitelia sú významným dielikom v skladačke multidisciplinárnej spolupráce.

Ako škola spolupracujeme zároveň aj s Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny v Lučenci, s mestom Lučenec, Centrom špeciálno-pedagogického poradenstva v Lučenci, Okresné riaditeľstvo policajného zboru v Lučenci a inými organizáciami a inštitúciami zaoberajúcimi sa starostlivosťou o deti a rodinu. Spolupráca prebieha v rámci konzultácií, poradenstva a odborných intervencií.

Práve týmto spôsobom vytvárame „záchrannú sieť“ medzi školou, rodinou a poradenskými zariadeniami a inými odbornými zariadeniami zaoberajúcimi sa starostlivosťou o deti a rodinu.

Děkujeme za rozhovor.

Zuzana Krnáčová vystudovala obor Sociální pedagogika na Univerzitě Mateja Bela v Banské Bystrici. Působila v Centru pedagogicko-psychologického poradenství a prevence v Lučenci a na Ústředí práce, sociálních věcí a rodiny v Bratislavě. V současné době působí jako sociální pedagog na Církevní základní škole v Lučenci.